

tract en J. van Haaften uit Sliedrecht, die lager inschreef, nam de stadsreiniging vervolgens een tiental jaren onder zijn hoede (1856-1865).⁴⁾

In 1866 werden de werkzaamheden van de aannemer opnieuw uitgebreid. Naast het ophalen van haardas, vuil en puin, het baggeren van de stedelijke wateren en het vegen van de straten vielen nu ook het ruimen van sneeuw en het schoonhouden van riolen en urinoirs onder het contract. Bij de openbare aanbesteding die de gemeente op 13 april 1866 hield, leek Van Haaften verzekerd van een verlenging van zijn contract. De enige andere inschrijver, D. Folker, was namelijk duurder. Maar B&W vond de bedragen onaanvaardbaar hoog en schreef daarom een nieuwe openbare aanbesteding uit. Negen aannemers toonden belangstelling en tot tevredenheid van het gemeentebestuur vroegen zij een veel lager bedrag. Van Haaften had het nakijken. Kloos en Van Limburgh verwierven het contract voor de stedelijke afvalverwijdering in de jaren 1866 tot 1876.⁵⁾

Tot nu toe is met geen woord gerept over de verwijdering van de stedelijke fecaliën. Daarvoor bestond namelijk een afzonderlijk contract en werden andere ondernemers aangetrokken. Zo sloot Rotterdam in 1847 een contract met het raadslid I. Thooft voor het ophalen van secreetvuil. Hij kreeg toestemming om op verschillende plaatsen in de stad bakken te plaatsen, opdat de bewoners er hun emmertjes met ontlasting in konden legen. Bovendien liet Thooft een aantal openbare privaten bouwen. De fecaliën werden afgehaald met paard en wagen, op sommige plaatsen twee maal daags, ze werden tijdelijk opgeslagen en vervolgens verkocht als mest. Thooft voerde de nering samen met stadsarchitect Rose.⁶⁾

Het plan van directeur van Gemeentewerken W. Scholten om een 'système libre' (1858) in te voeren vormde een regelrechte bedreiging voor de fecaliënhandel. Als de Rotterdammer zijn fecaliën voortaan ongestraft in de sloten en grachten mocht laten afvloeien, dan zouden Thooft en Rose een belangrijke bron van inkomsten moeten derven. Het is niet uitgesloten dat Rose daarom zo'n afwijzende houding aannam tegenover de invoering van het système libre. Hij wekt in ieder geval niet de indruk dat zijn verzet berust op principiële bezwaren tegen de lozing van fecaliën. De vraag naar mensenmest was aan grote schommelingen onderhevig en als Thooft en Rose met hun handel bleven zitten,